

Юрий Лабынцев
Лариса Щавинская

Заветная книга
Даниила Братковского

Департамент культуры города Москвы
Управление культуры Центрального
административного округа города Москвы
Государственное учреждение культуры города Москвы
«Библиотека украинской литературы»
Отдел истории украинской книги

Юрий Лабынцев
Лариса Щавинская

Заветная книга
Даниила Братковского

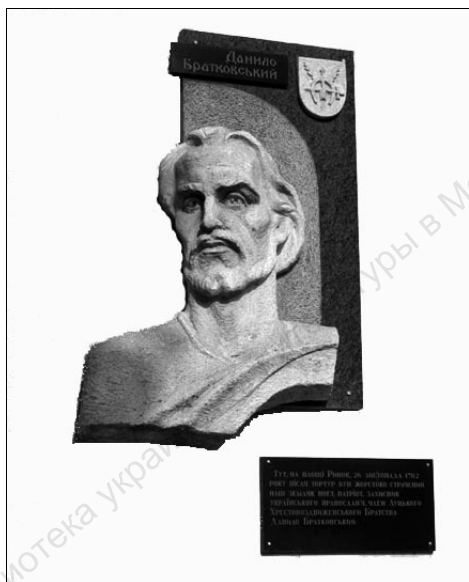
Москва – 2010

Лабынцев Ю., Щавинская Л. Заветная книга Даниила Братковского / Департамент культуры г. Москвы, Управ. культуры ЦАО г. Москвы, ГУК г. Москвы «Библиотека украинской литературы», Отд. ист. укр. книги. – М., 2010. – 52 с.

Издание знакомит с жизнью и литературной деятельностью одного из самых славных и загадочных героев украинской истории второй половины XVII – начала XVIII вв. – представителя древнего православного рода Даниила Братковского. В условиях перехода правобережной шляхты в католический лагерь его этноконфессиональный и этнокультурный выбор оставался верным завету предков и это стало трагическим обстоятельством в судьбе Даниила Братковского, с особой жестокостью казненного в 1702 г. в центре г. Луцка.

В оформлении обложки использована концовка из книги Даниила Братковского «Świat po części przeuzrany» (Kraków, 1697)

© Ю. Лабынцев, Л. Щавинская, 2010.
© Госуд. учреждение культуры г. Москвы
«Библиотека украинской литературы», 2010.

Памятная доска в честь Даниила Братковского,
установленная в 2002 г. возле места его казни
в г. Луцке

Надпись на памятной доске в честь Даниила Братковского гласит:

«Тут, на площі Ринок, 26 листопада 1702 року після тортур був жорстоко страчений наш земляк поет, патріот, захисник українського православ'я, член Луцького Хрестовоздвиженського братства Данило Братковський»

Во граде Луцке

Точной даты появления на свет родовитого украинского православного шляхтича Даниила Братковского мы не знаем. Скорее всего произошло это в 1640-е гг. в г. Луцке в роду Богдана Братковского, известного волынского православного деятеля, старосты Луцкого православного братства. Вместе с будущим фастовским полковником Семеном Гурко, прозванным Палиём, Даниил, возможно, учился в Киево-Могилянской коллегии, а затем в Италии. После возвращения на родину исполнял различные должности, в частности был секретарем посольства Речи Посполитой в Москву. В 1669 г. стал подстолим брацлавским, а в 1688 г. подчасшим венденским. В 1679-1680 гг.

был одним из депутатов от православных шляхтичей Волыни, посланных с протестами против преследований православных в Речи Посполитой.

Борьба за этноконфессиональные и этнокультурные права украинского народа, в том числе и крестьянства, к которому православный шляхтич Даниил Братковский относился с величайшим сочувствием, привела его в конце концов в лагерь казацких повстанцев во главе с Семеном Палиём. Не найдя опоры в правобережной, в основном денационализированной, шляхте, Даниил Братковский ищет помощи у гетмана Ивана Мазепы, с которым встречается в г. Батурине в 1700 г. Однако, как писал известный историк Вячеслав Липинский, «то, что он увидел на левобережной Украине, находившейся «под региментом Мазепы», должно было развеять все надежды, которые он возлагал на

гетмана». Для Даниила Братковского оставался лишь один выбор – путь в стан Семена Палия, поднявшего восстание против польского владычества на Правобережной Украине.

Собственно уже польские сеймовые решения 1699 г. о ликвидации казачества и всяческом притеснении православных в Речи Посполитой послужили объединительным моментом в пропагандистско-агитационной деятельности Даниила Братковского и военно-оборонительной Семена Палия. В разгар антипольского восстания Даниил Братковский в одежде простого крестьянина пробирается из ставки повстанцев в г. Фастове к себе на родную Волынь. В его багаже воззвания к украинскому населению, призывающие защищать православие и православную церковь, бороться против ополячивания и денационализации. Автором воззваний был сам Даниил Братковский, ставший одним из идеологов этого знаменитого и

трагического восстания 1702-1704 гг. под предводительством Семена Палия, о котором украинский народ веками вспоминал в песнях как о своем героическом защитнике.

Библиотека украинской литературы в Москве

Волинь на карте В.М. Коронелли 1692 г.

Улица Братковского в г. Луцке

«Мир, рассмотренный по частям»

За несколько лет до своей гибели Даниил Братковский написал главную книгу своей жизни – «Мир, рассмотренный по частям». Именно так, «Świat po części przeuzrany», назывался сборник эпиграмм и фрашек Даниила Братковского, который он издал на польском языке в Кракове в 1697 г. огромным по тем временам тиражом более чем в 4000 экземпляров. Сборник этот стал одним из важнейших документов эпохи и наряду с подлинными архивными актами о деятельности Даниила Братковского и его сподвижников свидетельством внутренних переживаний и исканий поэта. Польский язык эпиграмм и фрашек Даниила Братковского наполнен

различного рода украинизмами и в целом может быть образцом польского книжного языка, употреблявшегося образованными волынянами в конце XVII – начале XVIII вв.

Впрочем, главное – само содержание книги, в которой более полутысячи стихотворных произведений. Даниил Братковский отображает в них свое видение многих моментов и явлений окружающей его жизни, начиная от государственного устройства Речи Посполитой до различных семейных устоев и обычаев. Почти во всем он находит нестроение и выступает как критик и обличитель. Невероятным для того времени кажется его отношение к «убогому крестьянству», которое он всячески защищает и даже превозносит.

Вот одна из его зарисовок, посвященных взаимоотношениям панов и «убогих», помещенная в самом начале книги «Świat...»:

« Diskurs z Panem ubogiego.

Pan z Panem głupie diszkurował wiele
Ubogi mądry wtrąci się w to śmieie
Nie tak to rzeczy diszkuruia Panie
Pan mu da w gebe/ wnet questia stanie.
Nie śmiał ubogi questycy folwować
Nie umiał z Pany więcej diszkurować.
Radze Baranie/ nie disputuy z wilkiem
Gdy ogon urwie/ to ty skoczysz z
chylkiem».

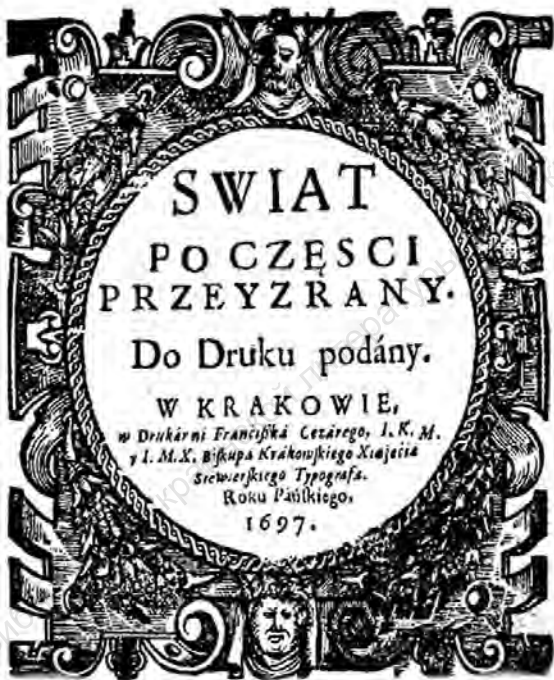
(Наш перевод:

«Между панами возник спор
глупейший,
Вмешался в него убогий человек
разумнейший:

“Не так вы судити, пане, не то это
дело!”

Пан ему в зубы – благодарность за
смелость.

Ох, убогий, не смей перечить волку,
Он хвост тебе вырвет и подтянет за
холку»).

Титульный лист книги Даниїла Братковського
«Świat po części przezyrany» (Краков, 1697)

Казнь

В начале октября 1702 г. неподалеку от местечка Заслава Даниил Братковский попадает в руки ополченцев волынской шляхты, руководимых каштеляном Франциском Ледуховским. Братковский прекрасно сознает, что расправа с ним будет короткой.

Сеймик местной волынской шляхты 20 ноября передает его дело в военный суд. 22 ноября, согласно судебного протокола, Даниила Братковского решено было подвергнуть пыткам, «дабы добиться более точных свидетельств, поскольку обвиняемый не сказал всей правды, хотя и признался, что был в Киеве и других местах, у Паляя в Фастове, где и Самусь был,

всегда с козаками и плебеями знался, с Палиём и Самусем и на преступление против Речи Посполитой пошел».

Тогда же в заключении Даниил Братковский пишет свое завещание, датированное 13 ноября. Он составляет его находясь в подземелье луцкой тюрьмы. Детям своим и внукам Даниил Братковский заповедает держаться своей веры православной, за которую он умирает. «За православие святое» боролся он, ему Даниил Братковский отдает свою жизнь. Он просит похоронить его в Луцкой братской церкви, раздать милостыню бедным и одарить деньгами когда-то им обиженного волынского крестьянина.

После пыток на дыбе Даниилу Братковскому 25 ноября зачитывают смертный приговор и 26 ноября «посред ринку» в г. Луцке, как пишет в своей «Летописи» Самуил Величко, «чрез ката за семь разов мордерско зостал стятій». Так, по словам Самуила Величко, «чрез

апостатов своих Поляков и унѣатов»
«оклеветан и оскажен» «потим и на
смерть декретован» «благочестія святого
непоколебимій блюститель Даниил
Братковскій».

Библиотека украинской литературы в Москве

Братская Крестовоздвиженская церковь, в которой был погребен Даниил Братковский

А лѣрѣнтіа: Айдѣа:
 Сіе поминаніе Е го М: Пнѣ Бо
 гдѣна Брѣковскаго Селѣнѣжа
 в рѣслѣвскаго. вписано во ^р дѣхот.
 Мѣцѣ Августѣ дѣла
 Поминаніи Днѣ рибкохъ оной Свѣтлѣнѣ: Мѣ
 Мухѣнла: Пелѣтію: Деметріа: Сола
 мойндѣ: Ішѣннѣ: Димофелѣ: Анастѣіи:
 Свѣтлѣнѣ: Свѣтлѣнѣ: Соомойндѣ: Злѣрїю:
 Ішѣннѣ: Ішѣннѣ: Котѣ: Биснѣлѣ: Сома
 нѣ: Ішѣннѣ: Свѣтлѣнѣ: Ішѣннѣ: Дим
 трїа: Арофѣлѣ: Аклимѣ: Скатернѣ:
 Аннѣ: Ісѣлѣннѣ: Дѣннѣла
 Сіе поминаніе Е го М: Пнѣ Бо
 слѣа: Полѣскаго. вписано во
 дѣхот. мѣцѣ октѣбрѣ: Е дѣла: Помин
 аніи Днѣ рѣслѣвскаго в рѣслѣвскаго
 Дѣннѣла: Говѣрѣлѣ: Мѣннѣ:

Запись в синодике Луцкой братской церкви
 о смерти Данила Братковского,
 который «невинно от ляхов страцон 1702»

Площадь «Рынок» в г. Луцке – место казни
Даниила Братковского

Слово поэта

Стихам Даниила Братковского суждена была долгая жизнь, продолжающаяся до сих пор. Как писал около века назад известный славист Александр Брюкнер, это был один из первых светских поэтов Украины, «автор Украинец, который своею головой заплатил за привязанность к Украине». Огромный по тем временам тираж его книги «Świat...», видимо, широко разошелся там, где знали польский язык, который тогда был распространен не только на территории нынешней Польши, Украины, Белоруссии, Литвы, но и в ряде сопредельных земель и государств, даже в России, в столице которой,

Москве, Даниил Братковский побывал в свое время в составе посольства. Именно у нас, в России, как нам удалось установить, была сделана, пожалуй, самая ранняя читательская запись на экземпляре книги Братковского – всего лишь через полтора-два года после ее выхода в свет. Среди огромного числа самых различных записей и пометок на страницах десятков экземпляров книги Братковского, виденных нами в разных странах, эта, несомненно, самая удивительная. Ее сделал в 1699 г. «Кондрапка Петров» «рыбацкий сын в деревни Косовни», зачитывавшийся иронической поэзией Даниила Братковского, язык которой был полон украинизмов.

Книга Братковского полюбилась читателям самых разных социальных кругов. Рукописные извлечения из нее стали распространяться вскоре после ее выхода в свет, что, как показывают наши наблюдения, продолжалось вплоть до

XIX в. Любопытно, что стихи Даниила Братковского даже попали в число различных рукописных антологий лучших образцов польской поэзии, составлять которые активно стали через век после его кончины. Во время наших экспедиций, то тут, то там, нам до сих пор попадаются те или иные следы книги Братковского, которая, как оказывается, столетия сохраняла своего читателя.

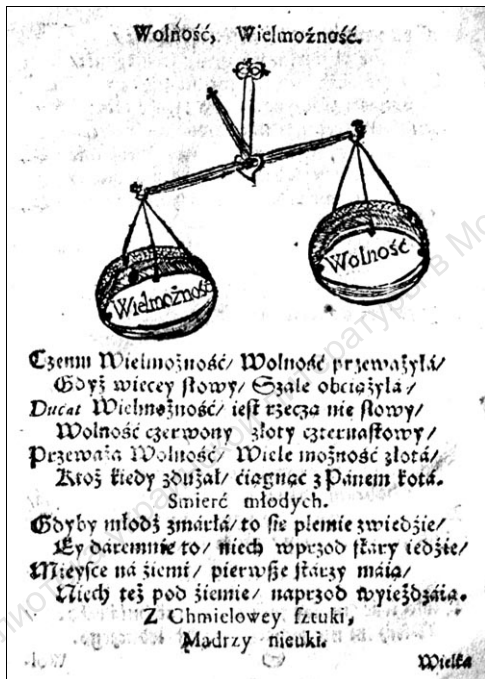
Едва ли не первым перепечатал несколько фрашек из книги Даниила Братковского «Świat...» известный писатель и издатель Франтишек Богомолец в 1763 г. С тех пор отдельные стихотворения из «Świata...» или целые их подборки перепечатывались в оригинале в Польше многократно. Происходит это и до сих пор. Первые украинские переводы фрашек Даниила Братковского появились в печати всего лишь столетие назад.

O Wolney Elekcyey w Koronie Polkicy.

Wolno káždemu obráć z Szlachty Króla,
Niechże inakżza w káżdym będzie wola.
Już nie jedného Króla byśmy wzięli,
Iák nas tak wiele Krolow byśmy mieli.
W Sadách jest wolność, że wolno wotować,
Lecz *Pluralitas* zwykła konkludować.
Iásna dość prawda, á upór swej chwali,
Złota jest wolność, zważyc ją na szali,
Jeżeli szala dość drugie zwycięża,
Więcey wolności, y więcej oręża.
Więcey rozumu, więcej zdrowey rady,
Gdzie rozum rządzí, nie trzeba tam zwády.
Dárno się przeto mniey sze ná to kuśi,
Mniey sze większemu ustąpić wzdy musi.
Dał Pan BOG wolność w Pólszcze Szláchćicowi,
Poddał tę wola w ręce rozumowi.
Wolno złe czynić, ácz rozum zábrania,
Zła to jest wolność, jest godna karania.
Wolno obierać, niewolno záwierać,
Przysięgá nászá, cy trzeba umierać!.

SWIAT

Фрашка «О свободном избрании короля из
шляхты в Польском королевстве» в «Świat...»

Фрашка «Вольность и вельможность»
 в «Świat...»

Ныне некоторые из этих фразек известны уже в нескольких украиноязычных версиях. Русские переводы восьми поэтических миниатюр Братковского были опубликованы в 1977 г.

В 2004 г. произошло одно из самых выдающихся событий в культурной жизни не только Волыни, но и всей Украины. По инициативе преемника знаменитого Луцкого Крестовоздвиженского православного братства, с который так тесно был связан весь род Братковских, Волынского православного братства св. Апостола Андрея Первозванного и Волынского краеведческого музея был опубликован объемный сборник, включивший полный оригинальный текст книги Даниила Братковского, ее перевод на украинский язык Валерия Шевчука, а также несколько исследовательских статей о ее авторе. Средства на публикацию этого прекрасно изданного сборника собирали,

что называется, всем миром в течение ряда лет. В подготовке его материалов были задействованы лучшие силы из Национальной библиотеки Украины им. В.И. Вернадского, из Института литературы им. Т.Г. Шевченко, включая его дирекцию, а также из числа волынских исследователей, среди которых прежде всего должно быть названо имя Елены Андреевны Бирюлиной, явившейся инициатором-составителем сборника.

В итоге в Луцке в свет вышла прекрасно напечатанная «Волынской областной типографией» книга-мемориал, которая и сама стала настоящим памятником культуры и одновременно книжным памятником:

Данило Братковський. Світ, по частинах розглянутий: Фототипічне видання. Переклад. Джерела. Студії. Луцьк: Видавництво «Волинська обласна друкарня», 2004. – 464 с.

Author do tych Xiąg.

Jan ten Świat międzaj! Tu to jest zmiotány,
Widziałem często Frutę między Pány.
Ieden żart przyimio, miasto krotosfle,
Drugi y prawdę może przyiac mile.
Dobry nie zgani, a lepszy pochwali,
Naylepszy, który w moy mięszek nągali.

Imprimatur.

*M. FRANCISCVS PRZEWOSKI, Sac: Tb: Doct:
Praepositus S. Floriani, Censor Librorum.*

mpp.

Обращение «Автора до этих книг»
в «Świat...»

Приложения

Библиотека украинской литературы в Москве

- I. О присяге волынских православных депутатов, в том числе Даниила Братковского, январь 1680 г.
- II. Духовное завещание Даниила Братковского, составленное 13 ноября 1702 г.
- III. Постановление сеймика Волынского воеводства о предании военному суду Даниила Братковского, 20 ноября 1702 г.
- IV. Решение военного суда о возможности подвергнуть Даниила Братковского пыткам, 22 ноября 1702 г.
- V. Смертный приговор военного суда, вынесенный Даниилу Братковскому 25 ноября 1702 г.
- VI. О Данииле Братковском в «Сказании о войне козацкой с поляками» его современника Самуила Величко.

I. О присяге волинских православных
депутатов, в том числе Даниила Братковского,
январь 1680 г.

Roku tysiąc sześćset ósmdziesiątego, miesiąca Januarii dziewiątego dnia.

Na urządzie grodzkim, w zamku jego królewskiej mości Włodzimirskim, przedemną, Tomaszem Sawickim, namiesnikiem burgrabstwa i zamku Włodzimirskiego i xiągami niniejszymi, grodzkimi, starościńskimi stanowszy personaliter jaśnie oświecony xiąże imię pan Wacław Swiatopełk Czetwertęński, chorąży żytomirski, i urodzony imię pan Daniel Bratkowski, podstoli braclawski, pōsłowie wojewodztwa Wołyńskiego graeco-russii, przez siebie samych i przez urodzonego imię pana Andrzeja na Poddubcach Hulewicza, cześnika kijowskiego, z podpisami rąk swych, także i z podpisami rąk ichmości panów braciej, obywatelów wojewodztwa Wołyńskiego graeco-russkich, przy danej sobie od braciej instrukciej, et in praesentia eorundem wykonany, dla wpisania do xiąg niniejszych per oblatam podał, tak się w sobie mający: My, przysięgamy panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy Świętej jedynemu, że, będąc obrani e medio wszystkiego bractwa prawosławnego Łuckiego do jego królewskiej mości dla zachowania wszystkiej całości cerkwie świętej wschodniej i całego Prawosławja pod posłuszestwem patriarchów świętych: Konstantinopolskiego, Jerozolimskiego, Antjochejskiego i Alexandryjskiego zostającego, przy całości teyże cerkwi świętej i przy zachowaniu wszelakich artykułów, od największej aż do najmniejszej rzeczy, nic nie przydając, ani ujmując, ale tak, jako teraz cerkiew święta z patriarchami świętymi wyszpomienionymi wierzy i wyznawa, także nad punkta, w instrukciej od braciej nam podane, nie czynić i przyjmować nie mamy, przytem żadnemi favorami, corruptiami, obietnicami, najmniejszym i największym datkiem nie uwodzząc się, lubo i do gardła naszego stawać będziemy; tak nam Panie Boże dopomóż i niewinna męka Chrystusa Pana. Datum w Łucku, dnia dziewiątego Decembris stylo. millesimo sexcentesimo septuagesimo nono anno. U tej oblaty juramentu podpisy rąk w te słowa: Wacław Swiatopełk xiąże na Starej Czetwertni Czetwertęński, chorąży żytomirski, poseł graeci rżus wojewodztwa Wołyńskiego. Daniel Bratkowski, podstoli braclawski, poseł

graeci ritus ejusdem palatinatus Wołhyniae. Andrzej Hulewicz na Podubcach, cześniak kijowski, poseł graeci ritus W. W. Stefan Diakowski, hodowniczy łucki. Łukasz Diakowski. Jerzy z Kozielska Puzyna. Andrzej z Kozielska Puzyna. Kulczycki, cześniak latyczowski. Teodor Chodakowski. Michał Hulewicz, Stefan Czezel, Michał Czezel. Jan Medwedowski. Krzysztof Szczeniowski. Jerzy Małachowski, podstoli nowogrodzki. Mikołaj Hulewicz. Ignacy Strzelbicki. Włodzimierz Kisiel. Kasper Łopatyński, Stefan Bratkowski. Adam Żabokrzycki, Tomasz Hulenicki, brat starszy bractwa Łuckiego. Alexander Bałaban. Teodor Uszak-Kulikowski. Maxymilian Bułyha. Ostań na Liniwie Liniewski. Łukasz Wyhowski. Stefan Rusinowicz. Konstanty Silicz. Jan Jerlicz. Łukasz Rżyszczewski. Elias z Broch Hulewicz. Adam Hulewicz z Wojutyna. Mikołaj Łuskowicz. Zacharjasz Bohdaszewski. Kóraż-to oblata, za podaniem i prośbą wyszmianowanych ichmościów podających, a za moim urzędowym przyjęciem, do xiąg niniejszych jest wpisana. Z których i ten wypis, pod pieczęcią grodzką włodziwską jest wydany. Pisany w zamku Włodziwskim. Tomasz Sawicki, namiesnik burgrabstwa zamku włodziwskiego, in absentia generosi notarii (L. S.). Correxī Lebedowicz, anno 1680, die 28 Januarii. Lectum cum actis Włosowski.

II. Духовное завещание Даниила Братковского, составленное 13 ноября 1702 г.

Roku tysiąc siedmset siódmego, miesiąca junii dwudziestego
siodmego dnia.

Na urządzie grodzkiem, w zamku jego królewskiej mości łuckim, przedemną, Mikołaiem Athanazym Hlebowiczem-Pierockim, namiesnikiem na ten czas burgrabstwa i zamku łuckiego i xiegami niniejszymi, grodzkimi, łuckimi comparens personaliter urodzona iey mość pani Bratkowska, wdowa, dla zapisania do xiąg niniejszych podała per oblatam testament ostatniej woley nieboszczyka, zesłego niegdý, imć pana Daniela Bratkowskiego, podczaszego wędęńskiego, z podpisem ręki tegoż imci pana podczaszego wędęńskiego i przyiacielskimi, o czym ten testament, w rzeczach spisany, szyrzey w sobie obmawia i temi do xiąg niniejszych iest wpisany słowy: W imie Oyca, i Syna, i Świętego Ducha amen. Ja, proch, popioł Stworzyciela moiego, tego Zbawiciela mego biorę sobie na sąd straszliwy za prawdziwego świadka, że nie dla żadnych buntow, które on sam wie, że się w sercu moim nie naydowały, lecz dla rzecwności domu Boga moiego, dla zaszczytu Prawosławja świętego śmierć odbierać muszę, proszę maiestatu jego świętego, aby przyioł w ręce ducha moiego, prosząc i Matki Przenayświętszey jego, dla której cudów świętych pułkonowskich (sic), w Kiiowie na świat wydaiąc (sic), jako u jego mości pana hetmana zadnieprowskiego bydź musiałem, aby chciał ratować duszę moją; i tych wszystkich świętych, których dotknołem piorem moim, a wzywam na pomoc, aby chcieli przy mękach i przy śmierci moiej stauać i mnie wsparli i duszę moją przy śmierci; takową tedy duszę moję grzeszną w ręce Boga moiego, a ciało moje, jako ziemie do ziemi oddawam, które ma być pochowane przez synow moich, osobliwie starszego, na miescu świętym, w cerkwie brackicy łuckiej; i zaraz naypierwiy sumki trzydziestu talerow bitych i dwoch, przy synie moim starszym w gotowiznie będącey, dwieście szesnaście złotych, bez tych dwoch talerow: naprzod trzydzieście złotych długow oddać temuż bractwu łuckiemu; potym drugie złotych trzydzieście; jeśli żadnego krewnego chłop ten w Pelhach nie ma, u którego szkapę pograbić kazałem w zaroślach—będąc w Malinie oddawałem one, ale wziąć nie chcieli,—czego syu moy starszy doyrzeć powinien będzie, jeśli krewni będą, to krewnym oddać, a jeśli nie będą, to na też

miejsce święte, do czesnego Chresta, za duszę jego na półtora sorokousta ten syn mój oddać powinien; także z tychże pieniędzy na też miejsce święte na dwa sorokousty za dusze moję; także do miejsca świętego Zahorowskiego na sorokoust złotych dwadzieście, jako i na miejsce święte do Poczajowa złotych dwadzieście; jako i na miejsce święte Panny Najświętszej Pokrowy świętej w Zucku, także na sorokoust złotych dwadzieście; do chramu świętego Michała, w Zucku będącego, na puł sorokousta złotych dziesięć; dwadzieścia złotych na duchowięstwo, na obiad przy pogrzebie dla ubogich, ponieważ niema komu obiadu gotować, tedy żeby tenże syn mój przy pogrzebie złotych dziesięćcioro dał; zostanie się złotych sześćdziesiąt jeden, zostawię dziewczętom moim na potrzebę zimową, jako i u imię pana stolnika, wnia ich, złotych dwadzieścia i cztery, aby jego mość jednej oddał złotych dwanaście, drugiej złotych dwanaście, lubo zhożem na wikt. Synów los moich tak disponię: ponieważ syn mój starszy wydał mi złotych siedmset sześćdziesiąt z tysiąca złotych, a syn młodazy z drugiego tysiąca, zaczym starszemu bratu swemu, według pomiarkowania przyłaciolskiego, zostawiwszy przy sobie złotych sto na panią Pasiewiczową i Pasiewicza, drugie sto złotych, co będzie należało, ostatek aby oddał bratu swemu starszemu. Dziewczęta moje tak disponię: są u oycę Samuela, starszego bratstwa lwowskiego, membrany żydow lwowskich na dziesięć set złotych, i więcej może się naleś z prowizją. Z teje summy naprzód pięćset złotych starszej dziewczynie mojej względem posagu, sto złotych na pościółkę, sto złotych na różne potrzeby, jako na poszycie sukienki komkowej, kuntusika i inne, day Boże: prętko, na wesele. Tysiąc złotych polskich na kahale łuckim—jest membran i exequucia od króla jego mości u tegoż oycę Samuela baniciej od lat dziesięciu; szukać w Zucku, wyiąć, z tym jechać do imię pana podkarbiego; wiem, jeżeli nie wszystkie summy, przynajmniej ten tysiąc złotych do owych pięćuset złotych, które na srodoposćcie rzymskie przez lwowskiego żyda oddać są powinne; tak tedy sukna na dwa kuntusiki ciemnozielone dziewczętom moim, starszej wprzód pokrajawszy; i rysie moie na podszywe teje daję starszej, (może się ostać i młodziej Kamilii na co potrzebniejszego). Hatłas młodziej do zrostu. Czelnikowi temu, co ze mną iezdził do Kiiowa—stuczkę płutną moskiewskiego; drugie stuczkę tegoż płutną moskiew-

skiego - dziewczynie młodszej, trzecią stuczkę tegoż płutna - starszej dziewczynie; dziewczętom, wnukom moim, daje stuczki tegoż płutna Synu memu starszemu tego konia, co mam od niego; synowi młodszemu drugiego konia z klaczą; synowi memu starszemu kuntusz ciemnozielony; synowi memu młodszemu półtory stuczki kitau moskiewskiego; synowi memu starszemu półtory stuczki także kitau moskiewskiego; synowi młodszemu kuntusz cynamonowy.—Przystępuję do summy, na kahale łuckim będącej, na której półtora tysiąca. Dziewczynie mojej młodszej sto złotych na pościągę zapisuję, jako jest dawny zapis od lat dwóch z donacją na to zapisany, oryginał donacji, jako i wszystkie prawa, odszukać. (Starszej), jeśli pan Bóg pobłogosławi mieć prętko przyjaciela, żeby tę młodszą przy sobie trzymała. Jeżeli te półtora tysiąca z kahala łuckiego byłyby odszukane, tedy syn mój starszy powinien dać na zastaw żydom lwowskim na prowizję, żeby z tej prowizji na potrzebę było tej dziewczynie. Jego mość panu Bohuszewiczowi, synowcowi mojemu, już ostatni oddaę ukłon, prosząc bardzo, aby z synem moim starszym byli exequutorami testamentu tego, który imci panu Bohuszewiczowi i synowi memu starszemu prawie w ręce oddaę; disposicje moie, żeby jak najprędzej one ratowali, to jest duszę moją.—Temuż imci panu synowcowi memu, aby dalej był łaskaw na dziecie moją, dokąd da pan Bóg, jako mam nadzieję prętko w Bogu moim, tej starszej przyjaciela, półtory stuczki tegoż kitau moskiewskiego ofiaruję, a półtory stuczki imci panu Bobrykiewiczowi, zięciowi memu, ofiaruję, prosząc, aby wiodł człowieka do cureczki mojej; wszakże naznaczyłem dwieście złotych. Synów i curki moie napominam, aby się tej wiary trzymali, dla której ja umiram, jeśli chcą mie błogostawieństwo Boskie; przystępuję na ostatek do miłej małżank moiej, którą, ze łzami pólęgnawszy, ze wszystkich zapisów, nawet i z tych pięćdziesiąt złotych, które mi pan Zotowicz, zięć jej, za moie szkody, iż summa moja, cztery tysiące, czekając takiejże summy jej, daremnie leżała, jako o tym process prawny u imci pana Bzowskiego świadczy, ze wszystkiego tedy, od mała do wiela, małżankę moją miłą i działki jej tą ostatnią wolą moją kwituję i wiecznie wyzwalam; tęż miłą małżankę moją przez miłosierdzie Boże npraszam, aby tej sierocie, dziewczynie mojej starszej, te sukienkę oddała; pokój wiecz-

ny ze mną na sąd straszliwy zachowa. Zostaie się dwieście i kilkadziesiąt złotych u żydów lwowskich, które syn moj starszy, jako i drugie i pierwsze, na środopocie rzymskie odszukawszy, złotych pięćdziesiąt na koszt sobie odebrawszy, te dwieście złotych, naradziwszy się z małżanką moją, gdzieby na jakie miejsce sto złotych rozdać na sorokouaty? Syn moj, odebrawszy czterdzieście złotych, na Wołyni zawieść dla tych biednych sirot moich i znowu dwadzieścia ponawiam, co czyni złotych sześćdziesiąt, a ostatek, złotych czterdzieście, ma oddać miłej małżance mojej, żeby obiad jeden i drugi za duszę moją ubogim sprawiła, także ustawicznie ubogim dawała. Amen. Dla lepszej wagi tę ostatnią wolę ręką moją podpisuję. Ich mości panów przyincioł do podpisu uprosiłem. W Łucku, w więzieniu, dnia trzynastego Nowembra, tysięcznego siedmesetnego drugiego. Przypomniałem sobie: cztery tysiące książek edyciei moiej i nadto sto jeszcze, w Krakowie u Cezarego będących, na którym winien temuż panu Cezaremu dwieście tynfów; te książki małżance moiej leguję, jako zechce, może się zgodzić z tym panem Cezarym. Szabla młodszemu synowi. U tego testamentu, per oblatam podanego, podpisy rąk temi słowy: Daniel Bratkowski, podczaszy Wędeński. Pray tym będący przyiaciel, za prośbą jego mości pana Bratkowskiego, podczaszego wędeńskiego, podpisnie się. Jan Wacław Bobrikiewicz. Jako proszony przyiaciel, podpisnie się na tym testamencie Daniel z Brach. Hulewicz-Perekałski, który że to testament, per oblatam podany, za podaniem i prośbą wyszmianowanej osoby podawiającej, a za moim urzędowym przyięciem, do xiąg niniejszych, grodzkich, łuckich jest inerowany.

III. Постанове́ние сеймика Во́лыньского воево́дства о преда́нии во́енному́ суду́ Дани́ила Бра́тковского, 20 но́ября 1702 г.

Roku tysiąc siedmset wtorego, miesiąca nowembris dwudziestego siódmego dnia.

Na urządzie grodzkim, w zamku jego królewskiej mości Łuckim, przedemną, Adamem Niemirowskim, namiesnikiem burgrabstwa zamku Łuckiego i książkami niniejszemi, grodzkiemi, Łuckiemi, comparens personaliter wielmożny jego mość pan Gabryel z Linczow Linczowski, komornik graniczny krzemieniecki, marszałek koła rycerskiego woiewództwa wołyńskiego, dla wpisania do książek niniejszych, grodzkich, Łuckich, te laudum, przez jego mościów panów obywatelów woiewództwa wołyńskiego in loco solito consultationum unanimiter postanowione i umowione, z podpisem ręki swojej własnej, per oblatam podał, prosząc mnie, urzędu, aby do akt przyjęte y wpisane było, a tak ja, one ad acticandum przymuiąc, czytałem i temi jest inserowane słowy: My: rady, dygnitarze, urzędnicy, książęta i całe rycerstwo woiewództwa wołyńskiego, vigore uchwały, na przeszłym seymiku, die vigesima septima mensis septembris, roku terazniejszego, tysiąc siedmset wtorego stały i do dnia dzisiejszego, za powszechną zgodą, to jest do dnia dwudziestego nowembris prorogowanej, ad locum solitum consiliorum, do Łucka, zebrawszy się, wprzód Panu Bogu zastępów podziękowawszy, że in hac calamitate oyczyzny naszej zdrowo o całości oney consulere pozwala, takową in tuitionem oney, pro praesenti statu, laudo publico, uchwaliliśmy i postanowili obradą: Ponieważ serpit et crescit in dies rebellia w Ukrainie kozacka, i już granic woiewództwa naszego sięga i tyka się, prospiciendo woiewództwu naszemu, krajom i fortunom naszym, securitatem, wyprawę z dymów woiewództwa naszego takową stanowimy: aby tak jaśnie wielmożni ich mość panowie senatorowie, książęta, urzędnicy, dygnitarze i wszyscy obywatele, bracia woiewództwa naszego, nemine excepto, ze trzydziestu dymów, każdy dym za jeden rachuiąc ab ultima quietationę podatkow wypłaconych, konnego jednego żołnierza, z należytym rysztunkiem woiennym, na ochrone krajów na-

szych wyprawili, cum ea cautella, aby z pańskich włości, nie chłopi prości, którzy perfidi in reali opinione zostaią, kozacy albo wołosza, którzy, exemplo non uno, poszedzy in partes adversas, już się pokazali fidefragi, ani tak, jako pod Sędomirz i na terazniejszą expedycją woiewództwa naszego barzies castris inepta multitudo, choć to w należytey proporcyej dobr jaśnie wielmożnych ich mościów oświeconych senatorów i urzędników woiewództwa naszego wystawieni byli, kędy z osob swoich, nullo discrimine sublato, ich mość panowie obywatele woiewództwa naszego piersi swoje i zdrowie in aleam fati stanowili; ale ludzi szlachte sine nota et suspitione in alteram partem, strzeż Boże, proditiois i na których się woiewództwo bezpiecznie utwierdzić może, albo ludzi cudzoziemskiego zaciągu pod officerem, sine nota będącym, stawili. Do teyże wyprawy więza ich mość ex beneficiis suis, probostw i plebanii tenebuntur, duchowne dobra utriusque ritus: biskupstwa, episkopie, archymandrye i wszystkie zakonne dobra, także wdowy z dymow swoich, sposobem wyżej wyrażonym, pomienioney uchwale czynić zadosić maią; żydzi, karaimi, po miastach tak królewskich, ziemskich, jako i duchownych mieszkaiący, teyże wyprawie z dymow swoich subesse maią modo quo supra. Ichmość zaś bracia nasi, ktorzy quantitatem dymów trzydziestu nie maią, et possibilitatem dymów złączenia się z sąsiedami ad numerum trzydziestu mieć nie mogą, tenentur et obligantur laudo praesenti z każdego dymu po złotych siedmiu płacić i na termin, niżej wyrażony, prorogationis pieniądze przywozić. Którą to wyprawę ze trzydziestu dymów, jak konną tak pieniężną, ze wszystką gotowością, tak jako do obozu z mieysca tego isć maią, stanowić powinni na tymże terminie prorogationis. Ichmościów panów rotmistrzow bene possessionatos, pomiarkowawszy quantitatem ludzi, objerzemy; jeżeliby zaś pro tuitione krajow naszych to subsidium nie wystarczało, a ochrony silniejszey i sił większych potrzeba było, dajemy potestatem i upraszamy, aby jaśnie wielmożny jegomość pan kasztelan wołyński, jako pułkownik woiewództwa naszego, uniwersały do grodów wydał, z naznaczeniem mieysca do sciągnięcia się i skupienia viritim, gdzie i ich mość bracia nasi, ktorzy dymów swo-

ich nie mają, ale lub po wsiach królewskich i duchownych siedzą, albo gruntów używają, viritim comparere powinni i jego mości panu pułkownikowi opowiedzieć się mają; co wypełnić mamy sub paenis, de expeditione bellica sancitis. Upatrując dalsze securitatem woiewodztwa naszego, że siły nasze, sine adminiculo jaśnie wielmożnych ich mościów panów hetmanów, którzy nietylko sunt custodes legum, ale i granic ex munere zasłużonych urzędów swoich i władzę mają woysk jego królewskiej mości i rzeczypospolitey, ex stipendiis woiewodztw zociągnionych, obeysć się nie mogą; upraszamy pro praesenti statu wielmożnych ich mościów panów posłów ex gremio nostri: Wawrzynca na Peplowie i Taykurach Peplowskiego, woyskiego ziemskiego i pisarza grodzkiego łuckiego i Andrzeja z Korczmina na Porwanczu Porwanieckiego, miecznika wendeńskiego, cum titulo et forma legationis, jako instrukcja od woiewodztwa naszego przez wielmożnego jego mości pana marszałka koła naszego dana będzie. Nadto jeszcze, aby się nie zdało woiewództwo nasze nihil intentatum relinquere, które nazwać się może jani praeda furentium, primoque castro nieprzyacielskiej zawziętości szuka w chrześciańskich i życziwych affektach woiewództw pogranicznych parem zelum, i dla tego wielmożnych jego mościów panów posłów, którzy publicam i już zbliżającą, strzeż Boże, na woiewództwo te nieszczęśliwości calamitatem wyrażą et in communem succursum provolabunt, do której funkciey do prześwietnych woiewodztw: woiewodztwa Russkiego—wielmożnych ich mościów panów: Jana Władysława na Wyszenkach Ochotnickiego, podstolego żytomierskiego i Stefana Jeruzalskiego, 'podstolego podlaskiego; do woiewodztwa Beńskiego—wielmożnych ich mościów panów: pana Kazimierza Hryszkiewicza, strażnika mińskiego y Pawła Maykowskiego; do Lubelskiego—wielmożnych ich mościów panów: Konstantego na Iwaniczach Iwanickiego, cześnika nowogrodzkiego, sędziego grodzkiego włodzimirskiego i Piotra Peplowskiego; do ziemi Chełmskiej—wielmożnych ich mościów panów: Samuela Janiszewskiego, łowczego podlaskiego, i Marcyana Stępkowskiego, uprosiliśmy. Ostrzegając in securitatem publicam wszelkie seditiones, woiewodztwo nasze, jako pograniczne, non vano nomine

to uczyniło, że jego mości pana Daniela Bratkowskiego, podczaszego wendeńskiego, zostając jeszcze in castris, proventum i przeieżdzaiącego z correspondencyą, mającą correalitatem do buntow, zaścignąć mogło, y z pewnych dowodów, przy nim nalezionych, do Łucka, dla dostatecznej swey z obozu odesłało investigaciy; za rzecz słuszną ma u siebie, aby go jasnie wielmożny jego mość pan kasztelan wołyński i pułkownik woiewództwa naszego, cum adminiculo ich mościów panów sędziow, w obozie per laudum obranych, instantanee tu, investigatis według słuszości documentis, osądził. Retentores cujuscunqve exactionis, z miast i wsiów podatki zatrzymane, żadnemi nie składając się excepcjami, wypłacone sine cunctatione, in decursu czasu do przyszłego seymiku, cum triplici pensione et pennis, a ichmość panowie contrahentes i exactores odbierać quam celerime, sub pennis legibus regni descriptis, mają i na przyszły prorogowany seymik wielmożnemu jego mości panu chorążemu wołyńskiemu, komissarzowi woiewództwa naszego, comportare powinni; desideria zaś wszystkie jako i supliki do przyszłego terminu prorogationis, osobliwie uchwalenie podatków zasłużonemu żołnierzowi na zasługi zatrzymane, odkładamy, i obrade nasze terazniejsze do dnia ósmego januarii, w roku, da Bóg przyszłym, tysiąc siedmset trzecim, pod łaską tegoż jego mości pana marszałka, proroguiemy. Na listy zaś wszystkie, do koła naszego przysłane, respons, według deklaracy woiewództwa naszego, dać temuż jego mości panu marszałkowi zlecamy. Którą to uchwałę naszą jego mości panu marszałkowi koła naszego podpisać y do akt podać zleciliśmy. Działo się w Łucku, in loco consiliorum solito, dnia dwudziestego nowembris, roku tysiąc siedmset wtorego. U tego laudum, per oblatam podanego, podpis ręki w te słowa: Gabryel z Linczow Linczowski, komornik graniczny krzemieniecki, marszałek koła rycerskiego woiewództwa wołyńskiego. Któreż to laudum, per oblatam podane, za podaniem y prośbą wyszmianowanej osoby podawiającej, a za moim urzędowym przyjęciem wszystkie, z początku aż do końca, słowo w słowo, do akt niniejszych iest wpisane.

IV. Решение военного суда о возможности подвергнуть Даниила Братковского пыткам, 22 ноября 1702 г.

Anno eodem (1702), dnia 22 nowembra, w mieście jego królewskiej mości, Łucku.

Continuatio sprawy imię pana Bratkowskiego.

Między urodzonym jego mością panem Andrzejem Kłodnickim, instygatorem sądowym, aktorem, personaliter; a jego mością panem Bratkovskim, pod wartą będącym, także personaliter. Sąd wojskowy dalszej skargi strony instygującej, przy skryptach, listach i inszych dowodach, także justificatij obwinionego wysłuchawszy i one dobrze ze wszystkich okoliczności uważwszy, lubo urodzony Bratkowski, obwiniony, abusus beneficio pozwolonej sobie inquisitii, etiam judicialiter totus compellatus (sic), onej wywodzić nie chciał; i stąd manifestae complicitatis ad perduellionem cosaticam esse reus arguitur, per libera confessata przyznaje się, że w Kijowie i po różnych miejscach, u Palija, gdzie i Samuś był w Chwastowie, bywszy, teraz powrócił, i tak z suppliki, za religiją graecodisunnicką, jako skryptów i listów, ręką obwinionego pisanych, a przy nim, gdy go wojska naszego przednia straż, chcącego, ficto habitu, declinare obóz nasz, imać kazała, znalezionej, patet, że motivum, quaerendae vindictae nawróconej religii greckiej, za łaską Bożą do jedności kościoła świętego i protectiej graecodisunnitae religionis, do Ukrainy jeździł i, ztąd rediens, clam populum et plebem cosaticam, zawsze in fide erga rempublicam nutantem, in capita..... Palija i Samusia; bardziej ut praesumitur, i do tak ciężkiej przeciwko całej rzeczypospolitej sedycej, szukając. commiseratij nad religiją swoją, niby przez Polaków, co się nigdy najdować nie może. oppressa, siła ognia przydał; przecież, aby tem jawniej tak wielkiej niezbożności obwinionego pokazała się actia i, jeżeli kto więcej w ten zapamiętały wchodził uczynek, odkryło się, potrzebną być corporalną uznawa inquisitją, przez executora publicznego, w obecności pisarza i przysiężnych miejskich, na którą pozwanego, do sądu miejskiego, w obecności urodzonego instygatora sądowego, in instanti odsyła.

V. Смертный приговор военного суда,
вынесенный Даниилу Братковскому
25 ноября 1702 г.

Anno eodem (1702), w Łucku, dnia 25 novembris.

Continuatio decretu I. P. Bratkowskiego.

A post haec, sąd wojskowy, do czytania confessat, circa corporalem inquisitionem, przed sądem miejskim przez obwinionego deponowanych, przystąpiwszy, i one ze wszystkimi, cum liberis confessatis tak pod Zasławiem w obozie sądownie, jako agnitionibus i privatim przed różnemi osobami przez obwinionego depositis, skonfrontowawszy i matura deliberatione ex omnibus circumstantiis zważywszy; lubo z nich manifestam obwinionego, w tak jawnym uczynku, mentis dochodzi obstinationem et duritiem; że etiam in manifestis, contra suam depositionem liberam zmieniał, i ztąd powtorną, etiam admoto igne, potrzebną być uznawa, przez tegoż executora publicznego, z obwinionego, inquisitionem; jednak, mając ratią słabości obwinionego, ex clementia, od dalszej inquisitionis, admoto igne, jak sam obwiniony, uznając się godnym śmierci, supplicuje, uwolniwszy; że interest wszelkiej providencii całości wojewodztw tutejszych, przy tak ciężkiej sedycie kozackiej..... ut pereat noxa, winnego śmierci za niezbożną actiā, wyżej wyrażoną, tegoż urodzonego pana Bratkowskiego uznawa i jego, jako in causa injurię publicae, na ścięciu szyje dekretuje i na executiā niezwłoczną tejże śmierci przez executora publicznego, do sądu miejskiego łuckiego odsyła i poparcie tejże executii urodzonemu instygatorowi sądowemu serio zleca, któremu, pro exigentia rei, omne administerium miasto tutejsze Łuck przydać jest powinno.

VI. О Данииле Братковском в «Сказании о войне козацкой с поляками» его современника Самуила Величко.

Того-жь року былъ у Гетмана Мазепи знаемій его здавна конфидентъ зъ града Лвова человекъ учоній, поета вишмененній (которій и книжку подъ именемъ: *Swiat Przejazdu rwnomъ Полскимъ о рознихъ Львовскихъ рѣчахъ року 1697* випечатаную красно и утѣшно зложилъ) благочестія святого непоколебимій блюститель Даниль Братковскій; а поворочаючи зъ Батурина отъ Гетмана, для суспечіи и апостатовъ православію святому, не ѣхалъ просто чрезъ Кіевъ до Лвова, лечъ ѣхалъ чрезъ Полѣсь, и въ Олицѣ городѣ чрезъ апостатовъ своихъ Поляковъ и унѣтовъ на него по всѣхъ шляхахъ чигавшихъ zostалъ пойманъ, до Слуцка припроважденъ и нѣякимись фалшивими рѣчами тамъ, а знатно о непоколебимое его православіе и зъ Мазепою въ томъ согласіе по навожденію демонскому чрезъ апостатовъ своихъ помененихъ оклеветанъ и оскарженъ, чрезъ килко недѣль тамъ же секвестрованъ, потимъ и на смерть декретованъ, по которому декрету посредъ ринку Слуцкого чрезъ ката за семь разовъ мордерско zostалъ стятій, а до Лвова зъ женою и дѣтми повидатися недопущенній.

S W I A T
P O
CZĘSCI PRZEYZRZANY.

Author do siebie.

Tani Tytuły wielkie wychwalaia/
Drudzy bogactwu pierwsze miejsca daia.
Inni fawory Wielmożnych wynoszą/
Inni zasługi w woysku swoje głoszą:
A ia za sławę tylko biorę sobie
Iżem iest wierny/ Krolu/ Panie Tobie.

Ochota Świata.

Ły świecie świecie! coli to ty umiesz/
Tu iesz/ tu pitesz/ ni wiatr iaki szumiesz/
Tu drwisz/ śaleiesz/ owego niecziesz/
Ow karmi/ poi/ ty z niego dworniesz;
Niech czyia będzie naywiększa ochota/
Znajdzie co przecie nąganiec nieczota.

B

Eclipsis

Обращение «Автора к себе» в «Świat...»

Список иллюстраций

Памятная доска в честь Даниила Братковского, установленная в 2002 г. возле места его казни в г. Луцке	3
Волынь на карте В.М. Коронелли 1692 г.	9
Улица Братковского в г. Луцке	10
Титульный лист книги Даниила Братковского «Świat po szczęści przeuzrany» (Краков, 1697)	14
Братская Крестовоздвиженская церковь, в которой был погребен Даниил Братковский	18
Запись в синодике Луцкой братской церкви о смерти Даниила Братковского, который «невинно от ляхов страцон 1702»	19
Площадь «Рынок» в г. Луцке – место казни Даниила Братковского	20
Фрашка «О свободном избрании короля из шляхты в Польском королевстве» в «Świat...»	24

Фрашка «Вольность и вельможность» в «Świat...»	25
Обращение «Автора до этих книг» в «Świat...»	28
Обращение «Автора к себе» в «Świat...»	44

Библиотека украинской литературы в Москве

Содержание

Во граде Луцке	5
«Мир, рассмотренный по частям»	11
Казнь	15
Слово поэта	21
ПРИЛОЖЕНИЯ:	29
I. О присяге волынских православных депутатов, в том числе Даниила Братковского, январь 1680 г.	31
II. Духовное завещание Даниила Братковского, составленное 13 ноября 1702 г.	33
III. Постановление сеймика Волынского воеводства о предании военному суду Даниила Братковского, 20 ноября 1702 г. ..	37
IV. Решение военного суда о возможности подвергнуть Даниила Братковского пыткам, 22 ноября 1702 г. .	41
V. Смертный приговор военного суда, вынесенный Даниилу Братковскому 25 ноября 1702 г.	42
VI. О Данииле Братковском в «Сказании о войне козацкой с поляками» его современника Самуила Величко	43
Список иллюстраций	45

Научно-информационное издание

Юрий Андреевич Лабынцев
Лариса Леонидовна Щавинская

**Заветная книга Даниила
Братковского**

Библиотека украинской литературы в Москве

Список изданий по
истории украинской книжной культуры
Библиотеки украинской литературы в
Москве
2006-2010 гг.

I. Публикации на бумажных носителях:

1. *Лабынцев Ю.А., Щавинская Л.Л.* Острожская библия Ивана Федорова. М., 2006.
2. *Лабынцев Ю., Щавинская Л.* «Повелением князя Василя... Острозьсакого». М., 2006.
3. *Лабынцев Ю., Щавинська Л.* «Друковано в... Лавре Кієвопечарской». М., 2006.
4. *Лабынцев Ю.А., Щавинская Л.Л.* «Киевское книгопечатание три столетия назад»: Каталог иллюстративной выставки. М., 2006.
5. Иван Франко об украинской литературе / Подгот. текста, вступ. ст., примеч. Лабынцев Ю.А., Щавинская Л.Л.. М.: ГПИБ, 2006.
6. *Лабынцев Ю., Щавинская Л.* Научное наследие Ивана Франко. М., 2006.
7. *Лабынцев Ю., Щавинская Л.* Украинский, русский, общеславянский. Святитель Димитрий Ростовский: жизнь и литературные труды. М., 2007.

8. *Лабынцев Ю.А., Щавинская Л.Л.* Жизнь и литературное творчество Святителя Димитрия Ростовского: Каталог иллюстративной выставки. М., 2007.
9. *Щавинская Л., Лабынцев Ю.* Первая в Украине (Типография Киево-Могилянской академии). М., 2007.
10. *Лабынцев Ю., Щавинская Л.* «Напечатана ... Иваном Федоровым... Москвитинном». М.: Корвет, 2007.
11. *Лабынцев Ю.А., Щавинская Л.Л.* История украинской книжной культуры в изданиях Библиотеки украинской литературы в Москве: Иллюстрированный каталог. М., 2007.
12. *Лабынцев Ю., Щавинская Л.* Польский украинист Антоний Марцинковский. М., 2008.
13. *Лабынцев Ю., Щавинская Л.* Феофан Лебединцев – основатель «Киевской старины». М., 2008.
14. *Лабынцев Ю., Щавинская Л.* Книжное наследие Острожской академии в культуре Москвы и России. М., 2008.
15. *Лабынцев Ю., Щавинская Л.* Рукописная книжность гоголевского края. Сказания об Ахтырской иконе Богоматери и ее чудесах. М., 2009.
16. *Лабынцев Ю., Щавинская Л.* Библиотека святителя Димитрия. М., 2009.

17. *Лабынцев Ю., Щавинская Л.* Львовский «Венец» Полтавской победы. М., 2009.
18. *Лабынцев Ю., Щавинская Л.* Ковельские стёжки Леси Украинки (Литературно-мемориальному музею-усадьбе великой писательницы в с. Колодяжном 60 лет). М., 2009. (буклет).
19. *Лабынцев Ю., Щавинская Л.* Урочище Нечимне - ландшафтный заповедник "Лісової пісні" Леси Украинки. М., 2009. (буклет).
20. *Лабынцев Ю., Щавинская Л.* Заветная книга Даниила Братковского. М., 2010.

II. Электронные издания:

а) отчуждаемые:

CD-ROM *«Лабынцев Ю.А., Щавинская Л.Л.* История украинской книжной культуры в изданиях Библиотеки украинской литературы в Москве» (М., 2007).

б) сетевые:

1. *Лабынцев Ю.А., Щавинская Л.Л.* Иллюстрированный каталог «История украинской книжной культуры в изданиях Библиотеки украинской литературы в Москве»: <http://www.histukrbook.narod.ru/katalog-izdaniya-Libukr.pdf>.

<http://www.mosbul.ru/katalog-izdanija-Libukr.pdf>.

2. *Лабынцев Ю., Щавинская Л.* Польский украинист Антоний Марцинковский (К 185-летию со дня рождения: 1823-2008). М., 2008:
<http://www.histukrbook.narod.ru/marcinkowskij/home.htm>.

<http://www.mosbul.ru/marcinkowskij/home.htm>.

III. Интернет-библиотека изданий Библиотеки украинской литературы в Москве по истории украинской книжной культуры:

<http://www.histukrbook.narod.ru/home-istukrknig.htm>.

<http://www.mosbul.ru/home-istukrknig.htm>.

IV. Интернет-выставки Отдела истории украинской книги Библиотеки украинской литературы в Москве, посвященные истории украинской книжной культуры:

1. Ковельские стѣжки Леси Украинки (Литературно-мемориальному музею-усадьбе великой писательницы в с. Колодяжном 60 лет) // <http://www.muzej-Kolodjaz-60let.narod.ru>

Лабунцев Юрий Андреевич – культуролог, славист, специалист в области гуманитарной информатики, доктор филологических наук, ведущий научный сотрудник Института славяноведения РАН, профессор, академик Государственной академии славянской культуры, автор более 600 работ, в том числе около 70 книг и брошюр, опубликованных на ряде европейских языков в разных странах мира. Стоял у истоков создания в Москве и России различных украиноведческих организаций и обществ, в том числе Российской ассоциации украинистов, являлся ее вице-президентом. Имеет государственные, церковные и общественные награды Беларуси, Литвы, Польши и России.

Щавинская Лариса Леонидовна – культуролог, славист, специалист в области информатики и коммуникационных процессов, кандидат филологических наук, старший научный сотрудник Института славяноведения РАН, доцент, автор более 300 работ, в том числе около 40 книг и брошюр, опубликованных на ряде европейских языков в разных странах мира. Значительная часть исследований посвящена истории украинской культуры и белорусско-украинскому культурному взаимодействию. Награждена медалью св. Ефросинии Полоцкой (Беларусь) и Наградой им. князя Константина Острожского (Польша).